

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۱/۲۷

احسان الله اریزی

افریقا

(قسمت بیست و ششم)

ج د کانگو D R of Congo

(قسمت دوم)

جغرافیای اقتصادی:

نظر اجمالی: ج د کانگو کشوری است که اقتصاد آن با وجود داشتن منابع فراوان طبیعی و غیرطبیعی، به آهستگی پیش میرود.

فساد اداری آزار دهنده که از هنگام آزادی تا حال بر اقتصاد و اجتماع کانگو تسلط دارد، بی ثباتی و کشمکش هاییکه از شروع دهه ۹۰ قرن گذشته این کشور را بسیار صدمه زده و ضعف حکومتداری باعث پایین نگهداشته شدن سطح عواید ملی ج د کانگو و افزایش بیسابقه قروض خارجی گردیده است.

بعد از آنکه در سال ۲۰۰۳ توافقنامه صلح امضا شد و حکومت انتقالی بعد از دوره جنگ شکل گرفت، شرایط برای پیشرفت اقتصادی اندکی بهبود یافت و دولت روابط خود را با کمک دهنده گان خارجی و موسسات تمویلی بین المللی از سرگرفت و رییس جمهور کابیلای Kabila به تطبیق بعضی اصلاحات دست زد. اصلاحاتی که پیاده نمودن همه جانبه آن حتی تا حال بعثت بی ثباتی سیاسی، بیروکراسی، فساد اداری و ضعف حکومتداری با مشکلاتی روبرو است و سرمایه گذاران بالقوه خارجی را از کار و سرمایه گذاری در ج د کانگو باز میدارد.

از سرگیری فعالیت های تفحص، استخراج و پروسس بعضی مواد معدنی از سال ۲۰۱۵ باینطرف، باعث ازدیاد عواید صادرات و تقویت تولید ناخالص داخلی گردیده است. اما قیمت های نامناسب مواد معدنی صادراتی این کشور، انفلاسیون دو رقمی، بی ثباتی پولی و مالی و کسر دوامدار بودجه ملی و بیلانس تادیات باعث شده که سهم عواید صادرات مواد معدنی در عواید ملی و نقش آن در ثبات اقتصادی کم اهمیت باشد.

ج د کانگو در چند سال آینده با مشکلات عدیده آتی روبرو میباشد. وضعیت حقوقی نامناسب، فساد اداری و عدم موجودیت شفافیت کافی در کار حکومتداری و ادارات مسوول انکشاف معادن، تجارت، صنایع، زراعت، ترانسپورت و سایر سکتورهای اقتصادی، که باعث کمکاری در استخراج و صادرات معادن و کل اقتصاد کشور میگردد. اقتصاد دانان باورمند استند که هنوز هم بسیاری از فعالیت های اقتصادی در ج د کانگو، غیررسمی اند که در ترکیب تولید ناخالص داخلی چندان انعکاس نمی یابند.

فقر و بیکاری در ج د کانگو بسیار است و کشور در تطبیق اهداف های انکشافی هزاره، که در سال ۲۰۱۵ به پایان رسید، موفق نبود. پایین بودن قیم مس در بازار های جهانی در سال های ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷ باعث کاهش عواید دولتی شده و در نتیجه مصارف دولتی و ذخایر اسعار خارجی متناسباً کاهش یافت. انفلاسیون در اواسط سال ۲۰۱۷ در حدود 50% بود که بعد از سال ۲۰۰۰ بالاترین بحساب می آید.

تولید ناخالص داخلی GDP: ۱۵۳,۰۱ میلیون \$ (۲۰۲۳).

رشد سالانه تولید ناخالص داخلی یا GDP: 8.56% (۲۰۲۳).

عاید سرانه سالانه: \$ 1500 (۲۰۲۳).

ساختار سکتوری تولید ناخالص داخلی: زراعت 17.4%، صنعت 46.5% و خدمات 33.5% (۲۰۲۳).

انفلاسیون: 41.5%

د پانو شمیره: له 1 تر 8

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي ښي پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

نیروی کار: 38.54 میلیون نفر. زراعت NA، صنعت NA و خدمات NA (۲۰۲۴).

نرخ بیکاری: 4.6%

زندگی زیر خط فقر: 63% (۲۰۱۴).

بودجه: عواید 7.52 ملیون \$ و مصارف ۵,۱۰ ملیون \$ (۲۰۲۱).

صنعت: استخراج و پروسس مواد معدنی (مس، کوبالت، طلا، الماس، جست، قلعی و تنگستین)، سنگ آهن، اموال استهلاکی (منسوجات، بوت، سگرت، مواد خوراکی، نوشیدنی، پلاستیک باب و چوب)، مواد کیمیاوی، سمنت، ترمیم کشتی های تجاری و کارهای دستی.

رشد سالانه تولیدات صنعتی: 14.56%

تولید برق: ۹,۰۵ بلیون kWh (۲۰۱۶). از تیل 2% و از آب 98% (۲۰۲۰).

مصرف برق: ۷/۱۸ بلیون kWh (۲۰۱۹)،

صادرات برق: ۲۴۸ ملیون kWh،

واردات برق: ۳۸۵ ملیون kWh،

تولید تیل خام: ۲۲۰۰۰ بیرل - روز،

صادرات تیل خام: ۲۱۳۰۰ بیرل - روز،

واردات: صفر بیرل - روز،

ذخیره تیل: ۱۸۰ ملیون بیرل (اول جنوری - ۲۰۲۱)،

تولید تیل پاک: صفر بیرل - روز (۲۰۱۵)،

مصرف تیل: ۲۱۰۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۶)،

واردات تیل: ۲۱۱۴۰ بیرل - روز،

تولید گاز: صفر متر مکعب - سال (۲۰۱۷)،

مصرف گاز: صفر متر مکعب - سال،

ذخیره گاز: ۹۹۱/۱ ملیون متر مکعب (اول جنوری - ۲۰۲۱).

زراعت: 11.4% زمین های کانگو قابل کشت است که 3.1% آن تحت زرع بوده و 8.3% آن را چراگاه ها تشکیل میدهد. 67.9% زمین های این کشور را جنگلات و 20.7% باقی مانده را کوه ها، دریاها، شهرها، مناطق کار و تولید و محلات بود و باش روستایی تشکیل میدهد. در سال ۲۰۱۲ موازی 110km² زمین این کشور کشت میشود. NA% مردم این کشور در عرصه زراعت و شعب متمم مصرف کار اند و 19.7% تولید ناخالص داخلی ازین سکتور بدست می آید. جوف، رابر، چوب، قهوه، پنبه، جواری، نیشکر، برنج، ککو، دانه های روغنی، انواع میوه ها، سبزی، گوشت، لبنیات، تخم مرغ و علوفه از محصولات مهم زراعتی و مالداری این کشور محسوب میشوند. مالداری: تریبه مواشی در زمین های سرسبز و هموار مناطق ج د شمالی کانگو توسعه یافته و مورد توجه بیشتر قرار گرفته است. این کشور در سال توانایی تغذیه حدود ۴۰ ملیون راس مواشی را دارد، اما تعداد کنونی بمراتب کمتر از رقم فوق است. گاو یک ملیون، گوسفند ۹۱۰ هزار، بز ۴۰۸ ملیون، خوک ۹۹۵ هزار و مرغ خانگی ۲۰/۳۴ ملیون قطعه. درین کشور هر سال بطور متوسط ۲۴۰۰۰ تن ماهی صید میشود.

معادن: کوبالت (65% ذخیره جهان)، مس (50% صادرات)، الماس صنعتی، طلا، نقره، کادمیون Codmium، یورانیم، آهن، قلعی، تنگستین، منگنیز، بوکسیت، رادیوم، تیل و گاز، نیوبیوم، تانتالیم Tantalum و زغال سنگ. صادرات: به ارزش مجموعی ۲۹,۶۵ بلیون \$ (۲۰۲۳).

الماس، مس، طلا، کوبالت، قهوه، ککو، تیل خام، چوب و اشیای چوبی.

شرکای بزرگ تجاری: چین 69%، امارات متحده عربی 7%، هند 3%، اسپانیا 3% و مصر 3%

واردات: به ارزش مجموعی 33.68 بلیون \$ (2023).

فابریکات خورد، متوسط و بزرگ، مواد خوراکی، وسایل استخراج معادن، ماشین آلات، وسایط نقلیه، پرزه جات، اسلحه و مهمات، ادویه، وسایل طبی، مواد خوراکی، اشیای استهلاکی و مواد نفتی.

شرکای بزرگ تجاری: چین 35%، زامبیا 12%، آفریقای جنوبی 12%، هند 5% و بلجیم ۴%

قروض خارجی: ۷/۹۲ بلیون \$ (۳۱ دسمبر ۲۰۲۳).

واحد پولی: فرانک کانگویی Congolese Franc

یک دالر امریکایی = ۲۹۱۱ فرانک کانگویی (۳۰ جون ۲۰۲۵).

سال مالی: عیسوی (گریگوری)

سیستم وزنی: متریک و اوزان محلی.

ترانسپورت: ج د کانگو 4007km خط آهن (858km برقی)، 152373km سرک (3047km پخته و 149326km خامه)، 15000km راه آبی داخلی، 62km پایپ لاین برای انتقال گاز طبیعی، 77km برای تیل خام و 756Km برای انتقال تیل تصفیه شده و ۲۲ کشتی تجاری (با ظرفیت 1000GRT یا بیشتر از آن) دارد.

د پانو شمیره: له 2 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلینکی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

۳	General Cargo	کارگو نفتی
۲	Oil tanker	تانکر مواد نفتی
۱۶	Other	سایرین

۱۴۲	خامه	۲۶	پخته	میدانهای هوایی: مجموعاً ۱۹۸ (۲۰۲۱)
-	-	۳	۳	رنوی طولیتر از 3047m
-	-	۳	۳	رنوی از 2438m تا 3047m
۲۰	۲۰	۱۴	۱۴	رنوی از 1524m تا 2437m
۸۴	۸۴	۲	۲	رنوی از 914m تا 1523m
۶۵	۶۵	۱	۱	رنوی کوتاه تر از 914m

میدان های هلیکوپتر: ۶ (۲۰۲۱).

ج د کانگو جمعاً ۵۴ میدان هوایی کلان و متوسط دارد که فقط سه باب آن دارای استانداردهای قبول شده میباشد و متباقی مورد استفاده شرکت های بیرونی هواپیمایی ملکی قرار نمیگیرند.

ج د کانگو ۹ شرکت فعال دولتی و عمدتاً خصوصی دارد که در قسمت انتقال مسافر و کارگو و خدمات اختصاصی مصروف کار میباشد که Air Kasai، Air Fast Congo و Congo Airways از مهمترین آن ها اند که به چندین شهر در داخل و چندین شهر در داخل و چندین کشور در منطقه، قاره و جهان پرواز دارند که همه در سال ۲۰۱۸ با ۱۳ بال طیاره ۹۳۲۰۰۰ مسافر و ۸۹۰۰۰۰ mt-km مال التجاره را جابجا نموده اند. ۲/۷۹ میلیون متر تیزرفتار، بس، لاری، تانکر و سایر وسایط نقلیه ساختمانی و معدنکاری.

بنادر: بنانا Banana، بوما Boma، بومبا Bumba، کینشاسا Kinshasa، کیسانگا Kisangani، ماتادی Matadi، میانداکا Mbandaka، کیندو Kindu، بوکاوو Bukavu، گوما Goma و کلیمای Kalimie. مخابرات: کد تلفون (۰۰۲۴۳). تعداد تلفون های دیجیتال ۳۱۰۰۰ و همراه ۴۹/۸ میلیون (۲۰۲۲). ج د کانگو یکی از کشورهای است که سیستم های مخابرات و تکنالوژی معلوماتی آن هنوز هم ضعیف ارزیابی میشود. بیشترین سرمایه گذاری در سکتور مخابرات این کشور به شرکت های چینیایی تعلق دارد.

دولت ج د کانگو درین اواخر تلاش دارد تا مقررات تنظیم سیستم مخابرات و قوانین مربوط آن را به روز سازد تا موجب دلگرمی سرمایه گذاران داخلی و خارجی قرار گیرد.

SCTP کلان ترین شرکت ملی مخابرات و تکنالوژی معلوماتی این کشور است که در سال ۲۰۱۳ کشور را با کیبل زیر آبی WACS وصل نمود و اخیراً روی پروژه سراسری مایکرویف کار میکنند. این کشور برای ارتباطات داخلی خود در مناطق روستایی مایکرویف دارد و دارای ۱۴ ستیشن زمینی برای ماهواره در خاک خود میباشد. در کانگو برای هر ۱۰۰۰ نفر یک تلفون دیجیتال یا انلوگ وجود دارد، درحالیکه شبکه موبایل با سرعت گسترش می یابند و حالا هر ۱۰۰ نفر ۴۵ سیت تلفون دارند. این کشور برای ماهواره انتلسات اقیانوس اتلس در خاک خود یک ستیشن زمینی دارد.

رسانه ها: اگر چه قانون اساسی مصوب سال ۱۹۶۷ ج د کانگو، آزادی رسانه ها، تظاهرات و بیان را تضمین نموده است، اما در عمل مشکلاتی وجود دارد. سانسور اعمال میشود و خشونت در برابر اهالی رسانه ها چشمگیر است. در حال حاضر این کشور ۵۷۱ روزنامه (کم)، جریده، ماهنامه، گاهنامه و نشرات موقت، ۶۲۷ رادیو (عمدتاً خصوصی، صرف ۲ چنل دولتی) و ۱۵ تلویزیون (یکی دولتی) دارد که از میان آنها مردم سه TV (یک دولتی و دو خصوصی) را در سرتاسر کشور دیده و شنیده میتوانند. باشندگان شهرهای بزرگ این کشور میتوانند نشرات و برنامه های شبکه های تلویزیونی خارجی را از طریق کیبل TV، انترنت و ماهواره ببینند و بشنوند.

شرح وسایل انتشاراتی موجهی در (ج،د) کانگو (۲۰۲۱)			
۱۸	کل تعداد رادیو	AM FM ،=2 =9	مراکز نشرات رادیویی
۶،۵	کل تعداد TV	دولتی = ۱ خصوصی = ۱۴	مراکز نشرات تلویزیونی
میلیون			
میلیون			

د پانو شمیره: له 3 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ

کود انترنت: cd.

مشترکین انترنت: ۱۲/۵۳ میلیون. 31% مردم (۲۰۲۳).

انکشاف اجتماعی: ج د کانگو از لحاظ تولید ناخالص داخلی و عاید سرانه سالانه، یک کشور عقب مانده افریقا و جهان بشمار می رود. به اساس معلومات CIA World Factbook – 2020 هر باشنده این کشور سالانه بطور متوسط \$ 1500 عاید دارد که حدود 3 - 4 بار بیشتر از عاید مردم افغانستان است.

77% مردم کانگو بالای ۱۵ سال (مردان 88.5% و زنان 66.5%) دارای تعلیمات متوسطه، مسلکی و یا عالی هستند، تعلیم و تربیه برای اطفال ۱۳-۶ سال الزامی و بعضاً رایگان است، جوانان بطور متوسط ۱۱ سال درس میخوانند، 84% اطفال واجد شرایط به مکاتب میروند، دولت 2.7% تولید ناخالص ملی را به امر انکشاف معارف و تحصیلات عالی اختصاص داده که یک رقم کوچک میباشد و سکتور خصوصی نیز درین عرصه فعال میباشد. تعلیم و تربیه در مناطق شهری و مناطق دور دست این کشور یکسان نیست و مکاتب شهری از نظر تعمیر، معلمین مسلکی، کتاب، کتابخانه، لابراتوار و امکانات ورزشی در موقعیت خوبی قرار دارند.

تعلیم و تربیه در ج د کانگو از کودستان آغاز و به پوهنتون به پایان میرسد. رفتن به کودستان تقریباً الزامی؛ اما رایگان نیست.

مکاتب ابتداییه ۵ سال (۶-۱۱ ساله) است که متعلمین در آن زبان ملی، حساب، معلومات مدنی، مذهب و کار پستی می آموزند و در سراسر کشور در مکاتب لیسه ۶ سال (۱۲-۱۷ سال) اند که رایگان نیستند و متعلمین به فراگیری کمپیوتر، زبان خارجی، کیمیا، فزیک، الجبر، هندسه و موسیقی می پردازند. دوره لیسه درین کشور در واقع دو مرحله دارد. ۲ سال اول و ۴ سال بعدی. بعضی لیسه ها در ۴ سال اخیر به لیسه های فنی و مسلکی مبدل میشوند که متعلمین را برای کارهای عملی خاصاً در رشته های ساختمانی و معدنکاری و خدمات آماده میسازد.

ج د کانگو ۴ پوهنتون مهم دولتی (گوما Goma، کنشاسا، کانگو و لومومباشی Lumumbashi) و بیش از یکصد موسسه تحصیلات عالی و تحصیلات فنی و تخنیکی دارد. پوهنتون Goma که در سال ۱۹۹۱ تاسیس شده و ۲۶ سال بخشی از پوهنتون زایر بود. حالا مستقل است و در فاکولته های انترپولوجی، جیولوجی، تاریخ، تکنالوژی معلوماتی، زبان و ادبیات، حقوق، فلسفه، جامعه شناسی، انجینری، صحت عامه و تجارت بیش از ۵۰۰۰۰۰ محصل دارد.

شرح مراکز تعلیمی ج د کانگو (۲۰۲۱)			
نوع مرکز تعلیمی	تعداد مرکز	مجموع آموزنده	مجموع آموزگار
مکاتب ابتدایی	۲۳۱۶۵	۱۳۹۰۰۰۰۰	۴۶۴۰۰۰
مکاتب متوسطه	۹۰۰۰	۵۴۰۰۰۰۰	۱۸۰۰۰۰
مکاتب فنی و مسلکی	۴۵۰	۳۵۰۰۰۰	۱۷۵۰۰
تحصیلات عالی	۱۱۵	۱۶۵۰۰۰	۱۵۰۰۰

در ج د کانگو ۱۰ روزنامه سراسری و ۱۶۰ مجله، هفته نامه، ماهنامه و نشرات موقت چاپ میشود که 25% آن به زبان فرانسوی و متباقی به زبان های لینگالا، چیلوبا، گنکوانا، کیکونگو و سواهیلی به نشر میرسند. هر سال بطور متوسط ۴۲۰۰ عنوان کتاب جدید علمی، هنری، ادبی، تخنیکی و معلوماتی نشر می شود و هر نفر سالانه بطور اوسط 0.1Kg کاغذ را برای نوشتن، خواندن و نشرات به مصرف میرساند که یک رقم کوچک است.

درین کشور به دلیل ازدیاد نفوس، تعدد وسایط نقلیه، فعالیت های کوچک صنعتی، پایین بودن سطح آگاهی مردم، عادات های قبیلوی و سایر عوامل، هوا آلوده شده و محیط زیست خساره مند گردیده است. طبعاً تغییر این حالت به وقت و امکانات زیاد ضرورت دارد. وضع صحتی مردم درین کشور بعلت تراکم جمعیت در شهرها و حتی مناطق روستایی، فقر و بیچاره گی و سطح پایین آگاهی عامه با مشکلات مواجه بوده و بیمه هایی که مردم را در اوقات بیماری، معلولیت، بیکاری، تقاعد و مرگ کمک کنند، وجود ندارد. به اساس معلومات borgenproject.org تقریباً 70% نفوس روستایی ج د کانگو به وزارت ابتدایی صحتی دسترسی ندارند.

دولت 3.8% تولید ناخالص داخلی خود را به صحت مردم (کلینیکها، شفاخانه ها، واکسین، دندان، زیبایی، ادویه، تحقیقات و امور انکشافی) اختصاص داده (۲۰۲۱)، افزایش سالانه نفوس 3.14% است (۲۰۲۲) که در دنیا درجه نهم را به خود اختصاص میدهد، در ۱۰۰۰ طفل نو تولد 60.85 نفر میمیرند که در دنیا دهم میشود، عمر وسطی مردم بیشتر به ۶۱/۸۳ نزدیک شده، یک زن در کل عمر بطور وسطی ۵/۶۳ طفل بدنیا می آورد که در دنیا جایگاه سوم را دارد، 23.1% کودکان زیر پنج سالگی وزن کافی ندارد، 88.8% مردم به آب صحتی آشامیدنی دسترسی دارند، 53.4% تشنابها صحتی و عصری اند، حدود ۵۱۰۰۰۰ نفر یا 0.7% نفوس با HIV/AIDS زندگی میکنند، هر سال بطور متوسط ۱۷۰۰۰ نفر بعلت این مریضی میمیرند و در ۱۰۰۰۰۰ نفر ۶۷ نفر توبرکلوز دارند.

د پانو شمیره: له 4 تر 8

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ

حقوق زنان بعلت طرز تفکر و ذهنیت قبیلوی، مشکلات اقتصادی، منازعات داخلی و سایر عوامل، بطور کامل مراعات نمیشوند و زنان مشکلات زیادی در ج د کانگو دارند.

درین کشور برای هر ۱۲/۸ نفر یک TV، به ۴/۶ نفر یک رادیو، به ۳۰ متعلم دوره های ابتداییه و لیسه یک معلم، به ۱۲ محصل یک استاد، به ۱۰۰۰ نفر یک تلفون دیجتل، به هر نفر ۰/۴۵ تلفون همراه، به ۹۰۰۰ نفر یک داکتر عمومی و به ۷۸۰۰ یک بستر شفاخانه میرسد، ۹% مردم برق و ۳۱% انترنت دارند.

قوای مسلح: قوای مسلح ج د کانگو شامل قوای زمینی، قوای هوایی، قوای بحری، گارد ریاست جمهوری، پولیس و اختبارات.

سن خدمت عسکری: ۱۸ ساله، مدت خدمت ۲ سال، داوطلب،

ذخیره افراد احتیاطی برای خدمت عسکری (۱۶ - ۳۹ ساله): مرد (۲۰۱۰)،

افراد مناسب برای خدمت عسکری: مرد نفر،

تعداد افرادی که سالانه به سن عسکری میرسد: مرد نفر،

سهم مصارف عسکری در تولید ناخالص داخلی: ۱.۲% (۲۰۲۴).

منازعات منطقوی: کشور ج د کانگو قبلاً با چنان جنگ خونین داخلی دست به گریبان بود که از طرف همسایه ها طراحی میشد. طی آن سالها گروه های قومی متخاصم از سوی کشورهای یوگندا و رواندا مسلح و مجهز میشدند که به دولت، موسسات و مردم خسارات بزرگ جانی و مالی میرسانید. ج د کانگو، به اثر این جنگ ها تا حد زیادی خساره مند گردیدند. ج، د کانگو در موارد نامعلوم بودن حدود و سرحدات خود، در مسیر دریای کانگو، تقسیم آب و مالکیت جزایر کوچک این دریا، با کانگو برز اوایل منازعه دارد که باید حل شود.

مهاجرین: ج د کانگو در سالهای جنگهای داخلی دهه نود قرن گذشته حدود ۲/۷ ملیون بیجا شده داخلی و مهاجر داشت که طی ۱۵ سال گذشته آرام - آرام دوباره به محلات اصلی شان مراجعت نموده و در خانه های اسبق خود جابجا شدند. از سوی دیگر ۵۲۷۰۰۰ نفر مهاجر انگولا، رواندا، بوروندی، جمهوری افریقای مرکزی و سودان جنوبی درین کشور جابجا استند که عودت آن ها وقتگیر خواهد بود.

قاچاق انسانها: ج د کانگو کشور منبع و مقصد برای آنعده مردان، زنان و نوجوانان است که برای کار و یا تجارت جنسی قاچاق میشوند. ارقام نشان میدهد که تعداد زیادی دختران و پسران این کشور در ممالک انگولا، افریقای جنوبی، جمهوری کانگو، شرق افریقا، شرق میانه و بعضی کشورهای اروپایی کار میکنند و یا در مراکز فحشا جذب شده اند. قوانین مجوده ج د کانگو برای حل این مشکلات بسنده نیست و دولت نیز برای آوردن اصلاحات و رفع مشکلات، دلچسپی بیشتر نشان نمیدهد که حمایت منطقوی و بین المللی را بدست آورده و سرانجام این مشکلات ریشه کن گردد.

مواد مخدر: ج د کانگو بزرگترین تولید کننده شاه دانه Cannabis در افریقا است. قاچاقبران و تاجران مواد مخدر، از تفنیش و نظارت ضعیف کشتی ها، در مناطق ساحلی این کشور سو استفاده میکنند و مواد مخدر شان را به مناطق مطلوب میفرستند. این نگرانی ها نیز وجود دارد که یک قسمت پول مواد مخدر منطقه، در بانکها، بازارها و مارکیت های کانگو به پول سفید تبدیل میشوند.

تاریخ: چنین بنظر میرسد که شاید قبایل پیگمه و بوشمن نخستین باشندگان کانگو (زایر) باشند. پس از آن در مراحل بعدی قبایل بانتو از شرق افریقا و قبایل نیلی Nilotic از سوی شمال به این سرزمین مهاجرت نموده و چند سلطنت و حکومت را بمیان آورده اند. به اساس اظهارات مورخین (لوبا) نخستین تشکیل دولتی در خاک امروزی کانگو شمرده میشود. شماری ازین مورخین (لوبا) را بنام (کاتانگا) نیز یاد کرده اند که در قرن ۱۶ در نتیجه سعی و تلاش (کنگولو) ایجاد شده بود. وی تعداد زیادی سران قبایل را سرکوب نمود و یک سلطنت نیرومند را بمیان آورد.

پرتگالی ها نخستین کسانی بودند که در قرن ۱۵، از اروپا به کناره های دریای کانگو رسیدند. در قرن هژدهم مناطق شمالی غربی کانگو (هر دو کانگو) از سوی جرگه یا فدراسیون همان سران قبایل اداره میشد که بسیار نیرومند معلوم میشدند. در اوایل قرن ۱۹ چند گروه مبلغین مسیحیت به کانگو رفتند که بسیار کامیاب نبودند و به مقاصد خود نرسیدند. در جریان سالهای ۱۸۴۰ - ۱۸۷۰ لیونگستون برتانوی و استانیلی کاشف نواحی و مناطق مختلف کانگو را مشاهده کرده و از موجودیت ذخایر بزرگ مواد معدنی، درین کشور سیاه پوست ها، معلومات کافی بدست آوردند. داکتر لیونگستون موقعیت و منابع قابل توجه سرزمین ثروتمند کانگو را، از طریق جراید در دنیای غرب مطرح نمود و ستانیلی نیز گزارش خود را به لیوپولد دوم پادشاه بلجیم (بلژیک) تقدیم نمود. لیوپولد در سال ۱۸۷۶ سازمان جهانی افریقا را ایجاد نمود که بعداً بنام (سازمان جهانی کانگو) مسمی گردید، ایجاد نمود که این سازمان از تحقیقات و مطالعات ستانیلی در کانگو پیشتیبانی میکرد و برای تمویل و تجهیز کاشفان زمینه سازی مینمود.

ستانیلی که اصلاً یک خبرنگار بود، طی مدت چهار سال حدود ۴۰۰ قرارداد سیاسی و تجارتي، با رهبران قبایل در کناره های دریای کانگو به امضا رسانید. این قرارداد ها و دفاتر تجارتي بلجیم در کانگو، بحیث نخستین پایگاه های استعمار و استثمار غرب (اروپا - بلجیم) در کانگو شمرده میشوند که دروازه های این سرزمین ثروتمند را به روی آنها باز میکرد.

سخن روشن است که بلجیم به زمین های وسیع و فراخ هر دو طرف دریای کانگو نیاز داشت و به همین علت برای تصرف خاک کانگو دست بکار شد، در جریان فتوحات و تصرفات بلجیم در کانگو، کشورهای دیگر اروپا نیز متوجه ثروت این سرزمین شده و سرانجام بعد از منازعات طولانی و مذاکرات دنباله دار سیاسی میان برتانیای، جرمنی، فرانسه و بلجیم کنفرانس برلین دایر شد که در آن شرکت کردند.

کنفرانس برلین که تحت ریاست اوتو بیسمارک نخست وزیر جرمنی به هدف تعیین سرنوشت افریقا دایر شده بود، خاک کانگو را که ۷۷ برابر بلجیم وسعت داشت، برای لیوپولد دوم پادشاه این کشور اعطا کرد (۱۸۸۵) و پادشاه بلجیم آنرا بحیث ملکیت شخصی خود قبول کرد. این پیمان و تصمیم کنفرانس برلین و دست درازی های بیشتر لیوپولد در افریقا، راه ها را به روی سیسل رودیز (سیسل رودیش) بسته کرد، کسی که میخواست افریقا را تحت، نفوذ و کنترل بیشتر برتانیای قرار بدهد.

فشارها و مظالم استعمارگران بلژیکی بالای باشندگان اصلی کانگو و بطور خاص بالای کارگران به حدی افزایش یافت که دولت بلجیم تحت فشار شدید بین المللی و جامعه جهانی قرار گرفت تا از این ظلم و ستم دستبردار شوند (۱۹۰۴)، در آن روزها عساکر مسلح و مجهز بلجیم با هر گونه آواز عدالت خواهی به شدت مقابله کرده و با ایجاد فضای وحشت، تداوم مناسبات استعماری را امکان پذیر میساختند.

این کشور در سال ۱۹۰۸ بنام کانگوی بلجیمی مسمی گردید، قبلاً این کشور پهناور ملکیت شخصی لیوپولد دوم پادشاه بلژیکی بود، اما در همین سال به مستعمره رسمی آن کشور تبدیل شد، اهداف این برنامه آوردن اصلاحاتی بود تا بلجیم برای رسانیدن خدمات بیشتر به مردم کانگو آماده شده و اداره ها را فعال بسازد.

بعد از پایان جنگ دوم جهانی که تعداد زیادی افریقاییان، خواهان آزادی و استقلال کشورهایشان بودند، مردم کانگو نیز راه مبارزه مسلحانه را در پیش گرفته و حملاتی را در سرتاسر این کشور، بالای عساکر بلجیم و افراد غیرنظامی آنها آغاز کردند.

در سال ۱۳۵۴ همزمان با برخی اقدامات دولت بلجیم، برای گشایش فضای سیاسی، برخی احزاب و گروه های سیاسی نیز فعال شده و زمزمه های آزادیخواهی بلندتر شنیده شد.

قیام سرتاسری مردم کانگو تحت رهبری پاتریس لومومبا در سال ۱۹۵۹، از سوی عساکر بلجیم سرکوب گردید. گروه پاتریس لومومبا، بنام جنبش ملی کانگو شناخته میشد که افراد وطن دوست در آن گردهم آمده و بحیث یک گروه آزاد و مستقل نیز شناخته میشد.

جنبش ملی کانگو تحت رهبری پاتریس لومومبا، در مقایسه با سایر جنبش ها، از استقلال بیشتری برخوردار بود و جنبه ملی قویتری داشت. در اواخر سال ۱۹۵۹ مبارزه جنبش ملی کانگو و سایر آزادی خواهان به حدی گسترش یافت و اثر گذار شد که بودوین پادشاه بلجیم را بسوی تفاهم کشاند و دولت بلجیم مجبور شد که دروازه های گفتگو ها را با آزادیخواهان باز کند.

سرانجام این مبارزه و جانفشانی ها به روز ۳۰ جون سال ۱۹۶۰ منتج به آزادی کانگو شد. کانگو استقلال خود را به دست آورد به عضویت سازمان ملل متحد پذیرفته شد.

بعد از حصول استقلال کاساویو بحیث رییس جمهور و پاتریس لومومبا بحیث نخست وزیر این کشور انتخاب شدند، اما بسیار زود به اثر فتنه و فساد عوامل وابسته به بلجیم، منازعات داخلی در بعضی مناطق این کشور آغاز و گروه های گوناگون قومی اسلحه بدست آوردند، یکبار دیگر خونریزی جای ثبات و امنیت را گرفت و اقتصاد این کشور با رکود شدید مواجه گردید.

موسی چومبه که با پاتریس لومومبا مبارز ملی این کشور مخالف بود، آزادی ولایت کاتانگا (شبابای کنونی) را اعلان کرد و بلجیم عساکر خود را به بهانه حفظ امنیت اتباع خود به کانگو فرستاد. عساکر حافظ صلح ملل متحد نیز به اساس سفارش امریکا به کانگو اعزام شدند، اما با آن هم جنگ دوام کرد، امنیت تامین نشد، منازعات به جای خود باقی ماند و روابط میان رهبران این کشور تیره و تار گردید.

نخست وزیر لومومبا به اساس کودتا و دستور رییس جمهور کاساویو زندانی شد و شورای ملی این کشور منحل گردید. درین وقت ولایت کاسای کانگو نیز بحیث یک ولایت آزاد اعلان موجودیت کرد، در همین روزها جوزف موبوتو Joseph Mobutu رییس ارکان قوای مسلح از راه کودتا تغییراتی را بمیان آورد، قدرت را دوباره به کاساویو سپرد و پاتریس لومومبا را به موسی چومبه و ملیشه های بلجیمی تسلیم نمود که بدست آنها کشته شد.

با کشته شدن پاتریس لومومبا، جنگ داخلی شدت گرفت و هر طرف سرایت کرد. در سال ۱۹۶۳ موسی چومبه بحیث نخست وزیر کانگو تعیین شد. که به کمک مزدوران بلجیمی و پشتیبانی های مالی و تسلیحاتی امریکا، تمام جنبش های ملی و مخالف خود را سرکوب میکرد. طی سال های ۶۲ - ۱۹۶۳ بعد از جنگ های شدید میان نیروهای تجزیه طلب ولایت کاتانگا و طرفداران موسی چومبه، گروه های کاتان گایی شکست خورده و تعداد زیادی نیروهای ملی و آزادی خواه کانگو عقب نشینی کردند، علت زیادی پول و به این ترتیب سرتاسر کانگو تحت کنترل عساکر حافظ صلح ملل متحد قرار گرفت.

روز ۷ سپتمبر سال ۱۹۶۴، طرفداران پاتریس لومومبا در کیسانگانی (استانلی ویل) گردهم آمده و جمهوریت مردم کانگو را اعلان کردند، اما موسی چومبه به کمک عساکر بلجیمی آنها را شکست داد. در سال ۱۹۶۵ جوزف موبوتو یک بار دگر از راه کودتا بقدرت رسید و موسی چومبه را تبعید کرد. بعد از آن جوزف موبوتو خود را به نام موبوتو سی سی سیکو معرفی نموده و کانگو را نیز بنام زایر Zaire اعلان نمود. سی سی سیکو از جبهه ملی آزادی خواهی انگولا حمایت میکرد که در حال نبرد و ستیز با دولت انگولا بود، سی سی سیکو با جدایی خواهان کابیندا نیز کمک میکرد و میخواست که این منطقه نفت خیز انگولا را تصرف نموده و منابع طبیعی آنرا بدست بیاورد. سی سی سیکو روابط نزدیک با کشور افریقای جنوبی داشت و بیشتر به این کشور نزدیک میشد، وی بالاخره در مقابل مردم انگولا اعلان جنگ نموده و عساکر ملل متحد به روز ۳۰ جون خاک کانگو را تخلیه کردند.

در نتیجه افزایش قیمت مس و کمک های مالی و تکنیکی ایالات متحده امریکا در سال ۱۹۶۶، وضع اقتصادی زایر بهتر شد؛ اما جنگ های داخلی همچنان ادامه یافت که صدها نفر را به کام مرگ میفرستاد.

کانگو (زایر) از جمله بزرگترین کشورهای صادرکننده کوبالت، الماس، یورانیم، مس، منگنیز و قلعی است. ۹۰٪ کوبالت مورد نیاز ایالات متحده امریکا، که در امور صنایع هوایی و فضایی آن کشور بکار میرود، از کنگو بدست می آید، اما وضعیت ناآرام سیاسی، عدم ثبات داخلی، رشوه خوری و فساد اداری دامنگیر این کشور بوده و به مردم اجازه نمیدهند که آرام زنده گی کنند.

طی سالهای ۸۰ و ۱۹۸۱ منابع و ذخایر ستراتیژیکی کانگو (زایر) تحت کنترل کشورهای بزرگ غربی قرار گرفت و اقتصاد این کشور را از سوی همان کشورها به IMF (صندوق بین المللی) سپرده شد. در سال ۱۹۸۲ نتایج سودمند این برنامه ها بدست آمد و اقتصاد کانگو (زایر) راه پیشرفت را در پیش گرفت.

در انتخابات ماه جون سال ۱۹۸۴ کانگو (زایر)، موبوتو ۹۹٪ آرای مردم را بدست آورده و بار دگر بر کرسی ریاست جمهوری نشست. در ماه فیبروری سال ۱۹۸۵ موافقتنامه بهتر سازی روابط میان کانگو (زایر) و انگولا به امضا رسید. در ماه جون سال ۱۹۸۹ موبوتو به امریکارفت و قرضه ۲۰ میلیون دالری بانک جهانی را بدست آورد. موبوتو بعد از ۲۰ سال قیودات در سال ۱۹۹۰ اعلام آماده گی داد که برای برگزاری انتخابات چند حزبی آماده است، اما بعد از تعطیل شدن این فیصله، راه برای تظاهرات باز شد و یک موج بزرگ مظاهره کننده گان پوهنتون ولایت شابا، حکومت را تکان داد، ۱۰۰ نفر روز یازدهم می از سوی پولیس کشته شدند. عمل ایکه با عکس العمل شدید جامعه جهانی روبرو شد، فرستادن کمک های بلجیم به کانگو (زایر) متوقف گردید و جامعه اروپایی درین مورد خواهان تحقیقات شد. در همین روزها (ایتلاف سفید) احزاب مخالف نیز بمیان آمد که بالای مسله کنار رفتن موبوتو و انفاذ قانون اساسی جدید پافشاری میکرد.

در ماه سپتمبر سال ۱۹۹۱ کشورهای فرانسه و بلجیم برای حفظ جان اتباع خود به کانگو (زایر) نیرو فرستاد. موبوتو که تحت فشار بیشتر قرار داشت، رهبر مخالف (نگوزال کارل بوند) را بحیث نخست وزیر انتخاب کرد، اما بحران مهار نشد.

موبوتو باز هم تحت فشار بیشتر قرار گرفت و فرستادن کمک های جامعه اروپایی به زایر متوقف گردید. در ماه مارچ سال ۱۹۹۲ یک رهبر دگر مخالفین بنام آتین چیسکدی از سوی موبوتو بحیث نخست وزیر انتخاب شد. درین وقت نماینده گان دولت و مخالفان (اپوزیسیون) با هم به توافق رسیدند که این کشور دوباره بنام کانگو معرفی شود. موبوتو این فیصله را نپذیرفت و آتش جنگ باز میان اقوام و قبایل مختلف کشور شعله ور گردید که بیشتر از ۲۰۰۰ نفر در آن کشته شدند. در ماه فیبروری سال ۱۹۹۳ سربازان گارد شخصی موبوتو و عساکر دولتی این کشور نیز بجان هم افتادند که ۱۰۰۰ کشته بجا گذاشت، سفارت فرانسه زیر آتش تانک ها قرار گرفت و سفیر این کشور کشته شد.

بعد ازین برخوردها عمارت شورای جمهوری، از سوی گارد ریاست جمهوری محاصره شد، گارد پافشاری میکرد که واحد پولی کشور تغییر نه کرده و مانند گذشته بحال خود باقی بماند. در نتیجه این محاصره اوضاع کشور آنقدر متشنج گردید که امریکا، بلجیم و فرانسه خواهان برکناری موبوتو شده و خواستند که نخست وزیر آتین چیسکدی اداره کوتاه مدت را کشور را بدوش گیرد، اما موبوتو برخلاف این پیشنهاد چیسکدی را از کار برکنار کرد، به شهر دگبدولیت در سرحد کشور افریقای مرکزی پناه گرفت و زمام امور سراسر کشور را در دست گرفت.

در سال ۱۹۹۴ هزاران پناه جوی رواندایی بسوی کانگو فرار کردند، در نتیجه این مهاجرت گسترده که از ترس و هراس، نسل کشی و قتل عام صورت گرفت، اقتصاد کانگو تحت فشار قرار گرفت و مشکلات زیادی دامنگیر این کشور شد، اما در نتیجه پیروزی جبهه میهنی رواندا، فشار بالای کانگو کاهش یافت و از تعداد پناهنده گان نیز کاسته شد. در سال ۱۹۹۶ که کانگو (زایر) در جنگ داخلی رواندا از قوم هوتو پیشتیبانی میکرد، بحران بار دگر افزایش یافت و روابط میان کانگو و رواندا که قبلاً در حال بهبود بود دوباره برهم خورد و حالت متشنج گردید.

نظامیان اتحاد نیروهای دموکراتیک کانگو، در ماه های جنوری و فیبروری سال ۱۹۹۷ مناطق بیشتر کانگو (زایر) را تصرف کردند، در حالیکه نیلسن ماندیلا رییس جمهور افریقای جنوبی، میان هر دو طرف متخاصم، موبوتو و لوران کابیلا میانجیگری میکرد و ملاقاتی را میان هر دوی آنها، در عرشه یک کشتی که در آب های بین المللی

شناور بود ترتیب داد، ولی نتیجه بی بدست نیامد، موبوتو بالای موقف خود پافشاری میکرد و حاضر به عقب نشینی از موضع خود نگردید.

در ماه مارچ سال ۱۹۹۷، نخست وزیر سابق چیسکدی، دوباره از سوی شورای ملی به نخست وزیری توظیف گردید، اما اختلافات میان او و موبوتو به حدی زیاد بود که بسیار زود از وظیفه دست کشید و لیکولیاپو لونگو، بر کرسی نخست وزیر نشست. بولونگوبا لورنت کابیلا Laurent Kabila وارد مذاکره شد. در آن روزها مخالفان در موقف خوبی بودند و دو کشور یوگندا و رواندا پول، اسلحه و افراد خود را به کمک آنها میفرستادند.

موبوتو سی سی سیکو روز ۱۶ ماه می سال ۱۹۹۷ به مراکش فرار کرد، مخالفان وارد کنشاسا شده و لوران کابیلا زمام امور را در دست گرفت. دولت جدید نام زاپیر را حذف کرد و این کشور را بنام ج د کانگو در جهان معرفی نمود. در سال ۱۹۹۸ به اثر باریدن باران های سنگین و سرازیر شدن سیلاب ها، خساران سنگینی بالای مردم و اقتصاد ج د کانگو تحمیل گردید.

در سال ۱۹۹۸ بالیا مولنگه، رهبر قوم توتسی کانگو، گروه مخالف کابیلا را ایجاد نمود. آرنست و امبا که قبلاً از کابیلا حمایت میکرد راه خود را ترک نموده، از حمایت کابیلا دست کشید و یک گروه دیگری مسلح و مخالف دولت را بمیان آورد.

کابیلا روز ۱۶ مارچ ۱۹۹۹ دروازه های تفاهم و گفتگوها را باز کرد، اما مخالفان پیشنهاد های آشتی و مصالحه را نپذیرفتند، زیرا از سوی رواندا و یوگندا تقویت شده و اسلحه دریافت میکردند.

در ماه اپریل قراردادی میان ج د کانگو، انگولا، زیمبابوی، سودان، چاد و نامیبیا به امضا رسید که حمله بالای یکی از آنها را حمله بالای تمام آنها حساب میکرد. همین کشورها عساکر و اسلحه شان را به ج د کانگو فرستادند تا از دولت کابیلا حمایت کنند. در ماه می عساکر دولتی در ولایات گوما و بویرا بالای مراکز و مواضع مخالفان حمله کردند. مخالفان در ماه جون شهر بوگنگو را تصرف کردند، یک ماه بعد از آن، شهر زنگو نیز از سوی جنبش آزادی خواهی ج د کانگو تصرف گردید، آنها راهی را بالای کنشاسا بسته کردند که دولت این کشور، اسلحه و مواد لوژیستیکی خود را از طریق جمهوری افریقای مرکزی، به ولایات زنگو، گوما و بویرا میفرستاد. ژان پیرمبا، رهبر جنبش آزادی خواهی ج د کانگو در ماه اگست پیمان آتش بس را امضا کرد.

در ماه جنوری سال ۲۰۰۱ لورنت کابیلا، از سوی محافظین خود کشته شد و پسر وی جوزف کابیلا Joseph Kabila بجای او نشست. وی در قدم اول به غرب رفت. از امریکا، برتانیای، بلجیم، جرمنی و فرانسه دیدن نموده و کوشش کرد که برای آوردن آشتی و مصالحه ملی حمایت آنها را بدست بیاورد. در نتیجه میانجیگری افریقای جنوبی در ماه دسمبر سال ۲۰۰۲، پیمان صلح میان دولت ج د کانگو و مخالفان آنها به امضا رسید. در همین وقت از مذاکرات میان رییس جمهور جوزف کابیلا و رهبران رواندا نیز نتایج بهتری بدست آمد و عساکر رواندا که قبلاً بعضی مناطق شرق ج د کانگو را تصرف کرده بودند، آن را دوباره تخلیه کردند. دو ماه بعد از آن پیمان پریتوریا به امضا رسید که به اساس آن همه گان آشتی کرده و برای ایجاد حکومت وحدت ملی به توافق رسیدند. در ماه جولای ۲۰۰۳، اداره انتقالی در ج د کانگو بمیان آمد، همه پرسی برای تصویب قانون اساسی جدید صورت گرفت که نتایج مفید از آن بدست آمد.

در انتخابات سال های ۲۰۰۶ و ۲۰۱۱ باز هم جوزف کابیلا رای آورد بکار خود بحیث رییس جمهور ج د کانگو ادامه داد. از آنجاییکه مواد قانون اساسی از انتخاب دگر موصوف جلوگیری مینمود، دولت در سال ۲۰۱۶ انتخابات را برای دو سال به تعویق انداخت که باعث اعتراضات وسیع خیابانی و تظاهرات گسترده شد.

انتخابات سال ۲۰۱۸ جنجالی شد. کاندید اپوزیسیون فلکس تشیسکیدي Felix Tshisekedi که پسر رهبر سابقه دار اپوزیسیون اتنی تشیسکیدي بود، خود را بحیث برنده اعلام داشت که از طرف کمیسیون انتخابات نیز تایید شد و بدین ترتیب اولین انتقال بدون خونریزی قدرت صورت گرفت.

چهارمین انتخابات بعد از استقلال ج د کانگو در ماه دسمبر ۲۰۲۳ راه اندازی شد که باز هم فلکس برنده شد و حزب طرفداری نیز بیشترین کرسی های شورای ملی را تصاحب نمودند.

مناطق شرقی ج د کانگو هنوز هم با نآرامی دست و پنجه نرم میکند. حدود یکصد گروه مسلح درین مناطق وجود دارند. بشمول گروه های ۲۳ مارچ یا M23، دولت اسلامی ج د کانگو یا IS-DRC، نیروهای دموکراتیک آزادی بخش رواندا FDLR.

یک گروه از نیروهای حافظ صلح ملل متحد از سال ۱۹۹۹ در مناطق سرحدی شرقی ج د کانگو مستقر است که مأموریت آنها یکی از قیمتی ترین مأموریت های صلحجویی ملل متحد بشمار میرود.

روابط افغانستان با ج د کانگو: از معرفی ج د کانگو در کتاب (افغانستان و جهان/ کشورهای آسیایی و افریقای) منتشره سال ۲۰۰۴، ریاست مطالعات منطقوی وزارت امور خارج جمهوری اسلامی افغانستان بر می آید که بین این دو کشور هیچگونه روابطی وجود ندارد.